

БЕКІТЕМІН

«Нұркен Әбдіров атындағы
ЖББМ» КММ директоры

Г.Асанова

2025ж.

**«Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектебі» КММ
оқушыларына арналған ішкі тәртіп ережелері**

1. Жалпы ереже

1.1. Оқушыларға арналған ішкі тәртіп қағидалары (бұдан әрі - Қағидалар) «Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектебі» КММ 2021 жылғы 8 қаңтардағы № 29 Жарғысына сәйкес әзірленді.

1.2. Осы Ереже білім беру процесі, үзіліс кезінде, сондай-ақ ата-аналардың қатысуымен өткізілетін мектептен тыс барлық ісшаралардағы мінез-құлық тәртібінің негізгі нормалары мен ережелерін айқындайды.

1.3. Ереженің мақсаты:

- еңбек пен оқытудың қауіпсіз жағдайларын қамтамасыз ету;
- оқу-тәрбие процесін ұйымдастыру үшін қажетті қолайлы жұмыс жағдайын жасау;
- тұлғаны құрметтеуге тәрбиелеу;
- мінез-құлық мәдениеті мен қарым-қатынас дағдыларын дамыту.

1.4. «Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектебі» КММ мінез-құлық тәртібі білім алушылардың, тәрбиеленушілердің, педагогтардың адами қадір-қасиетін құрметтеу негізінде қолданылады. Білім алушыларға қатысты дене және психикалық зорлық-зомбылық әдістерін қолдануға жол берілмейді.

2. Оқушылардың жалпы міндеттері

Оқушылар міндетті:

2.1. "Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектебі" КММ Жарғысын, педагогикалық кеңестің және мектептің қоғамдық өзін-өзі басқару органдарының шешімдерін, ішкі тәртіп ережелерін, академиялық адалдықты, еңбекті қорғау жөніндегі нұсқаулықтарды, өрт қауіпсіздігі ережелерін сақтауға. Білім беру процесінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету мақсатында әкімшілік пен педагогтардың талаптарын орындауға;

2.2. Мектепте және мектептен тыс жерде өзінің абыройын түсірмей, мектептің атына кір келтірмеуге;

2.3. Белгіленген уақытта мектепке баруы және сабақтарды дәлелсіз себептермен босатпауға. Сабақты өткізіп алған жағдайда оқушы сынып жетекшісіне медициналық мекемеден анықтама немесе сабақта болмау себебі туралы ата-анасының өтінішін (не оларды алмастыратын адамдардың) ұсынуға;

2.4. Оқу уақыты барысында "Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектебі" КММ мектебінде болуы тиіс. Сабақ уақытында мектеп аумағынан тек мектеп директорының рұқсатымен ғана кетуге;

2.5. Адал оқуға, сабаққа дайындық бойынша тапсырмаларды орындауға, жалпы білім беру бағдарламаларын меңгеруге. Қоғамдық пайдалы еңбекке қатысуға. Оқу пәнін сақтауға. Мектеп мүлкіне ұқыпты қарауға, оны ұтымды пайдалануға, оқу сыныптарында, асханада, кітапханада және басқа да көпшілік пайдаланатын орындарда болу кезінде жеке гигиенаны, тазалықты және тәртіпті қамтамасыз етуге,

білім алушыларға мектеп мүлкіне келтірілген залал жағдайында оның құнын өтеуге және ата-аналарымен бірге оны қалпына келтіруге, берілген оқу жабдығының, мектептің компьютерлік техникасының сақталуын қамтамасыз ету және олардың ережелерін сақтауға;

2.6. Өз денсаулығына қамқорлық жасау, рухани және физикалық өзін-өзі жетілдіруге ұмтылуға;

2.7. Мекеме белгілеген мектеп формасын киіп жүруге. Орта білім беру ұйымдары үшін міндетті мектеп формасына қойылатын талаптарды бекіту туралы Білім министрінің 14.01.2016 жылғы № 26 бұйрығына сәйкес, мектеп формасының ресми түсі қою көк түс болып белгіленді.

Қыздарға арналған мектеп формасы: салтанатты ақ жейде, ашық түсті күнделікті бір түсті жейделер, тік етекте юбка (тізеден 15 см-ден жоғары емес), клеш юбка (тізеден 10 см. жоғары), жилет, кең пішінді (классикалық пішінді, төменгі жағы кең, денені тартпайтын), ұзыннан буынды жауып тұратын шалбар, пиджак, қысқы жылы жилет, сарафан, водолазка.

Жасөспірімдерге арналған мектеп формасы: салтанатты ақ жейде, ашық түсті күнделікті бір түсті жейде, жилет, классикалық пішінді шалбар (төменгі жағы кең, денені тартпайтын, қырланған, буынды жауып тұратын), пиджак, қысқы жылы жилет, водолазка.

Әшекей бұйымдарды киіп жүру ұсынылмайды. Денеге жарақат түсіретін фурнитурасы бар аксессуарлары бар киімдерді киюге рұқсат етілмейді.

Ұлдар мен қыздарға арналған спорттық нысан: спорттық күрте (спорттық шалбар, футболка), спорттық аяқ киім: кроссовкалар, кедалар кіреді.

Өртүрлі конфессиялардың діни киім элементтерін мектеп формасына енгізуге жол берілмейді.

Ата-аналар немесе өзге де заңды өкілдер білім алушылардың орта білім беру ұйымында белгіленген мектеп нысанын киюін қамтамасыз етеді. Мектептің Қамқоршылық кеңесі отырысының шешімі мен жалпы мектептегі ата-аналар жиналысының шешімі негізінде міндетті мектеп формасы (кеудеше міндетті түрде, пиджак, ата-анасының қалауы бойынша жейде) болады. **Мектеп формасын күн сайын киіп жүру міндетті.**

Сондай-ақ, ұлдар мен қыздардың шашы классикалық стильде болуы керек. Шашты ашық табиғи емес түстерге бояуға немесе жіберіп қоюға тыйым салынады. Маникюр болмауы тиіс, тырнақтардың ұзындығы негізінен 1,5 мм аспауы тиіс. Киім нысанын сақтау жөніндегі талаптар ар-ождан бостандығы құқығын, яғни белгілі бір діни нанымдарды ұстану құқығын бұзу ретінде қарастырылмайды, өйткені бұл талаптар конституциялық және заңнамалық нормаларды ескере отырып, сондай-ақ бүкіл қоғамның мүдделері негізінде әзірленген. Осыған байланысты мектепте діни атрибуттарды немесе киім заттарын киюге тыйым салынады.

2.8. Педагогикалық ұжыммен және мектепке келушілермен амандасу, үлкендерге құрмет көрсету, кішілерге қамқорлық жасауы тиіс. Педагогтарға, ересектерге, аға оқушыларға - кіші, ұлдарға - қыздарға жол беруі керек.

2.9. Даулы және қақтығысты жағдайларды бейбіт, өзара құрмет қағидаттарында шешуге, дауға қатысушылардың көзқарастарын ескере отырып, сынып жетекшісінен, мектеп әкімшілігінің мүшелерінен көмек алуға міндетті.

2.10. Тыйым салынады:

- мектепке және оның аумағына қару, жарылғыш, химиялық, отқа қауіпті заттар, темекі бұйымдары, спирттік ішімдіктер, есірткі және улы заттар мен улар әкелуге;

- ғимаратта және мектеп аумағында темекі шегуге;
- нормадан тыс лексика қолдануға;
- мектепте сыртқы киіммен және бас киіммен жүруге;
- сабақ кезінде резинка шайнауға;
- құмар ойындар ойнау, алыпсатарлық сипаттағы операциялар жүргізу. Олай болмаған жағдайда әкімшілік, сынып жетекшілері, кезекші педагогтар оқушының ата-анасы (заңды өкілдері) келгенге дейін мүлікті алып қоя алады.

3. Оқушыға арналған мінез-құлық ережесі

3.1. Мектепке келу және мектептен кету:

- мектепке сабақ басталғанға дейін 10-15 минут бұрын келу керек;
- сыртқы киімді киім ілетін орынға тапсыруға және ауысымдық аяқ киімді киюге;
- сабаққа қажетті барлық оқу-құралдарын әкелуге;
- сабаққа кешіккен жағдайда кабинеттің есігін қағып кіріп, мұғаліммен сәлемдесуге, кешігіп қалғаны үшін кешірім сұрауға және өз орнына отыруға рұқсат сұрауға;
- сабақ аяқталғаннан кейін гардеробтан сыртқы киімді алып, сыпайылық ережелерін сақтай отырып, ұқыпты киініп, мектептен кетуге.

3.2. Сабақ барысындағы мінез-құлық:

- сабақ басталар алдында оқушылар өздерінің жұмыс орнын және сабаққа қажетті барлық нәрселерді дайындауы тиіс;
- сабақ уақыты тек оқу мақсаттары үшін пайдаланылуы тиіс. Сабақ кезінде шу шығаруға, мұғалімнің сөзін бөлуге, өзін-өзі алаңдатуға және басқаларды сабаққа жатпайтын бөгде әңгімелермен, ойындармен және басқа да істермен алаңдатуға болмайды;
- сабақ кезінде сыныптан шығу қажет болған жағдайда, оқушы мұғалімнен рұқсат сұрауы тиіс;
- сабақ барысында ұялы телефондарды және оқу процесіне жатпайтын басқа да құрылғыларды пайдалануға тыйым салынады. Барлық техникалық құрылғыларды (плеерлер, құлақшындар, ойын тіркемелері және басқалар) өшіріп тастап, ұялы телефонды дыбыссыз режимге ауыстырып, оны үстелден алып тастау керек. Бұзылған жағдайда мұғалім сабақ уақытында құрылғыны алып қоюға құқылы. Осы талаптар бірнеше рет бұзылған жағдайда құрылғы оқушының ата-анасының (заңды өкілдерінің) қатысуымен ғана қайтарылады.

3.3. Үзіліс кезіндегі мінез-құлық:

- оқушылар тынығу үшін үзіліс уақытын пайдалануы тиіс;
- холлдар, баспалдақтар, дәліздер, фойе бойымен қозғалған кезде оң жағымен жүруге;
- үзіліс кезінде оқушыларға шу шығаруға, басқалардың демалуына кедергі келтіруге, баспалдақтармен, терезе ойықтарының маңында және ойынға бейімделмеген басқа да орындарда жүгіруге тыйым салынады. Кез келген мәселені шешу үшін бір-бірін итеруге, заттарды лақтыруға және дене күшін қолдануға, кез келген адамның атына әдепсіз сөздер мен ымдау қолдануға тыйым салынады, қорқытуға және қорқытып алумен айналысуға тыйым салынады.

3.4. Мектептен тыс іс-шаралар кезіндегі мінез-құлық:

- с-шараларды өткізу алдында оқушылар қауіпсіздік техникасы бойынша нұсқамадан өтуге міндетті;
- бұқаралық іс-шараларды өткізу кезінде оқытушының барлық нұсқауларын қатаң орындауға, өз өмірі үшін және айналасындағылар үшін қауіпті болуы мүмкін кез келген іс-әрекеттерден аулақ болуға міндетті;

- басшының (мұғалім) анықтауы бойынша, оқушылар тәртіпті сақтауға, топтың орналасуында белгіленген қозғалыс бағытын ұстануы тиіс;
- жеке басының гигиенасы ережелерін қатаң сақтауға, денсаулығының нашарлауы немесе жарақат алғаны туралы топ басшысына уақтылы хабарлауға тиіс;
- оқушылар жергілікті дәстүрлерді құрметтеуге, табиғатқа, тарих және мәдениет ескерткіштеріне, жеке және қоғамдық мүлікке ұқыпты қарауға тиіс;
- ашық отты (алау, шам, отшашулар, мақталар, алау және т.б.) қолдануға, жануды тудыратын химиялық, пиротехникалық және басқа да құралдарды қолдана отырып, жарық әсерлерін жасауға тыйым салынады.

4. Оқушылар құқығы

Оқушылар құқылы:

- тегін жалпы орта білім алуға;
- әртүрлі қызмет түрлеріндегі ерекше табыстары үшін көтермелеуге;
- медициналық қызметті алуға;
- кітапхана қорын тегін пайдалануға;
- қосымша (ақылы) білім беру қызметтерін алуға;
- мектепті басқаруға қатысуға;
- адамның қадір-қасиетін құрметтеуге, ар-ождан мен ақпарат бостандығына, өз пікірлері мен нанымдарын еркін білдіруге.

5. Терроризмге қарсы қауіпсіздікті қамтамасыз ету жөніндегі шараларды күшейту мақсатында ата-аналарды мектепке жіберу (оқушылармен бірге жүру және кездесу кезінде) жүзеге асырылмайды. Оқитын мүгедек балалардың және мектепалды даярлық сыныптарының балаларының ата-аналары үшін рұқсат берілуі мүмкін.

6. Ата-аналар құқығы

Кәмелетке толмаған балалардың ата-аналары мен өзге де заңды өкілдері құқылы:

- мектеп ұсынатын мүмкіндіктер шеңберінде баланың тілегін, жеке бейімділігі мен ерекшеліктерін ескере отырып оқыту нысанын таңдауға;
- Қамқоршылық Кеңес немесе ата-аналар комитеті арқылы мектепті басқару органдарының жұмысына қатысуға;
- өз балаларының үлгеріміне, мінез-құлқына және оқу жағдайларына қатысты ақпарат алуға;
- өз балаларын оқыту мен тәрбиелеу проблемалары бойынша кеңестік көмек алуға;
- білім беру процесінің барысымен және мазмұнымен танысу. Сабаққа қатысу үшін пәні, сыныбы, күні мен уақыты көрсетілген өтінішті директордың атына беруге (сабақ кезінде кіруге және шығуға тыйым салынады);
- сабақтан бос уақытта оқытушымен, директорымен және мектеп әкімшілігімен сөйлесуге. Бұл үшін мектепке кірген кезде жеке басын куәландыратын құжатты көрсетіп, келушілер журналына тіркелу қажет.

7. Ата-аналардың міндеттері (білім алушылардың заңды өкілдері)

Ата-аналар мен өзге де заңды өкілдер міндетті:

- балалардың өмірі мен оқуы үшін салауатты және қауіпсіз жағдайлар жасауға, олардың зияткерлік және дене күштерінің дамуын, адамгершілік қалыптасуын қамтамасыз етуге;
- балаларды мектепке дейінгі даярлауды қамтамасыз етуге;
- мектеппен ынтымақтасуға;
- балалардың мектепке баруын қамтамасыз етуге;

- балаларды оқулықтармен, мектеп оқу-құралдарымен, мектеп формасымен қамтамасыз етуге;
- сабақтан тыс уақытта, оның ішінде каникул кезінде ата-аналар өз балаларының бос уақытын, жұмыспен қамтылуын және тәрбиеленуін ұйымдастыруға толық жауапты болады;
- мектептің педагогикалық және өзге де қызметкерлерінің ар-намысы мен қадір-қасиетін құрметтеу;
- ата-аналар жиналыстарына баруға;
- ата-аналар (оларды алмастыратын адамдар) мекеменің жарғысын, Ішкі тәртіп ережесін, білім беру қызметтерін көрсету туралы шартты орындауға және өз балаларын тәрбиелеу мен оқытуға, сондай-ақ мемлекеттік меншікке ұқыпты қарауға жауапты болуға міндетті.

8. Қорытынды ережелер

- Ішкі тәртіп ережелері «Нұркен Әбдіров атындағы жалпы білім беретін мектеп» КММ аумағында және мектеп оқушылары мен олардың ата-аналарының (заңды өкілдерінің) қатысуымен өткізілетін барлық іс-шараларға қатысты қолданылады;
- Ереже оқушылар мен олардың ата-аналары (заңды өкілдері) үшін мектептің ақпараттық стендінде және ресми сайтында ашық түрде қолжетімді.